

Emlékbeszéd a Protestáns Teológiai Intézet 75 éves évfordulójára

2023. december 7.

1Mózes 50,20:

Ti rosszat terveztetek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt, hogy úgy cselekedjék, ahogyan az ma van, és sok nép életét megtartsa.

Főtiszteletű Püspök urak, nagytiszteletű Rektor úr, Államtitkár úr, Elnök úr!

Milyen jó lenne, ha életünk mélypontjain egyértelműen tudunkra hozna valaki egy ilyen üzenetet. Mert a kilátástalannak tűnő mélypontokon sajnos könnyen maga alá temetheti az embert a reménytelenség, a csüggedés és a sötétség. Pedig ha a mélységben szorosán kapaszkodunk az ígéretekbe, ha segítségül hívjuk az Urat és nem adjuk fel, onnan akár erősebben is folytathatjuk az utunkat. Ahogy Józseffel is történt: a kút mélyén, az idegenben, a börtön mélyén is, töretlenül hitte, hogy Isten nem feledkezett el róla, hogy a mélypont még nem a vég. Hitt abban az Istenben, aki a mélységben sem hagyta magára, aki amikor eljön az idő szerencsésé teszi útját, megáldja keze munkáját. Látja a hűségét, aki képes a rosszat is jóra fordítani, aki nem feledkezik el az övéiről, olyankor sem, ha a külső körülmények ezt sugallnák. Nem engedte, hogy a nehézség beszűkítse látásmódját. Isten nem magyarázza el előre, hogy miért is engedi bele az övéit a présbe, miért nem állítja le azonnal a gonosz ármánykodásait. De biztosak lehetünk, hogy nem kerüli el a figyelmét az, ami ilyenkor velünk történik.

Kedves emlékező közösség! A kommunista hatalom a Protestáns Teológiai Intézet megalapítását azzal a szándékkal hozta meg, hogy nehézséget okozzon a kisebbségi protestáns egyházaknak. De nem így lett. *Ti rosszat gondoltatok, de az Úr azt javunkra fordította.* A hatalom ismerte az ember természetét és úgy gondolta, hogy a különböző hitvallással, nyelvvel, kultúrával rendelkező tanárok, lelkipásztorok majd kontrolálják egymást és sorra fogják feljelenteni a hatalomnál egymást. A hatalom azonban nem számolt egy nagyon fontos, erdélyi

történelmi ténnyel: hogy itt a tordai ediktum szellemében, akármilyen különbözőségek is voltak a különböző felekezetek között, a közös ellenséggel szemben mindig együtt tudtak harcolni. Így a kisebbségi sors egybekovácsolta a különböző felekezeteket, és ennek a megtestesítője a közös intézet lett. Öröm volt látni, hogy hogyan tud együttműködni Juhász István és Hermann Binder professzor, akik arra törekedtek, hogy egyé szervezzék Nagyszebent és Kolozsvárt. De az egyenes gerincű Erdő János is példakép tudott lenni mindannyiunk számára. Szinte minden népnél a házasságot korábban nem a fiatalok döntötték el, hanem mások, így tehát nem szerelmi házasságok születtek, hanem szerzett házasságok. A végére általában a párok vagy belenyugodtak, vagy megszokták egymást, vagy pedig megszerették egymást és boldogan fejezték be az életüket. Mi velünk is így történt, ez alatt a 75 év alatt mindenre volt példa. Ma csak azt sajnáljuk, hogy száz testvéreink elváltak tőlünk és hazamentek Nagyszebenbe, ami emberileg érthető, de egy kisebbségi sorsban nem egészséges a többséggel egyesülés, mert végül a teljes felmorzsolódás következhet, mert a többség sohasem érti igazán a kisebbség életét. De viszont egy kisebbségi közösségben egymást erősítve, egymást tisztelve lehet megmaradni. Ennek a 75 évnek a története két síkon fut: az egyik amit mi jegyeztünk fel és ott él az emlékeinkben, a másik út pedig a Vallásügyi Államtitkárság és a Szekuritáté levéltárában található meg. Mindkettőnek a feltárása és megírása még hátra van és én csak remélni merem azt, hogy ahogy távolodunk az időben az eseményektől, egyre objektívebb lesz a megítélésük a történelmi dokumentumokra hivatkozva. Mindenesetre mi továbbra is szeretnénk ezt az intézetet minden áron fenntartani, most már nem kényszerből, hanem saját akaratunkból és hálásak vagyunk Istennek, hogy megerősített bennünket az 1 Mózses 50,20 igével: *“Ti rosszat terveztetek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt, hogy úgy cselekedjék, ahogyan az ma van, és sok nép életét megtartsa.”*

Kató Béla